

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **Ing. O. B.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. M. D., advokátkou so sídlom v B., proti žalovanej **Mgr. A. S.**, bývajúcej v S.S., zastúpenej JUDr. J. G., advokátom so sídlom v B., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17 C 194/2005, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. mája 2011 sp. zn. 17 Co 165/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a** v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. mája 2011 sp. zn. 17 Co 165/2010, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Zvolen zo 4. mája 2010 č.k. C 194/2005-315 zmenený tak, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území H., ktorá sa nachádza v Obci S. a bola vytvorená geometrickým plánom Ing. M. Č. č. X. overeným Správou katastra Zvolen 27. júna 2005 pod č. X. a je v ňom označená ako C-KN parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 1/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X..

Dovolanie **o d m i e t a** v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. mája 2011 sp. zn. 17 Co 165/2010, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie spoluvlastníckeho práva v 1/2 k parcele C-KN č. X. – záhrady vo výmere X. m² vytvorenej dielom 5/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X., ktorá je zapísaná na liste vlastníctva č. X..

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. mája 2011 sp. zn. 17 Co 165/2010 vo zvyšných výrokoch **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd určil, že je a/ výlučným vlastníkom časti pozemkov v katastrálnom území H. zapísaných na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², ktorá je v geometrickom pláne č. X. vyhotovenom geodetom Ing. M. Č. označená ako novovytvorená parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², b/ v podiele 1/2 spoluvlastníkom novovytvorenej parcely č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m². Žalobu odôvodnil tým, že pozemky nadobudol dedením po svojom právnom predchodcovi, avšak v katastri nehnuteľností nie sú (spolu)vlastnícke práva k nim zapísané správne.

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 3. februára 2009 č.k. 17 C 194/2005-217 určil, že navrhovateľ je: a/ výlučným vlastníkom tých častí pozemkov v katastrálnom území H., ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m² a v geometrickom pláne vyhotovenom Ing. M. Č. č. X. overenom 27. júna 2005 sú uvedené ako novovytvorené parcely: parcela č. KN X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. KN X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcela č. KN X. – zastavané plochy vo výmere X. m², b/ v podiele 1/2 podielovým spoluvlastníkom parcely č. KN X. – zastavané plochy vo výmere X. m², parcely č. KN X. – záhrada vo výmere X. m², parcela č. KN X. – zastavané plochy vo výmere X. m² a parcela č. KN X. – záhrada vo výmere X. m². Rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení poukázal na výsledky ním vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že pri vyhotovovaní Registra obnovenej evidencie pozemkov („ďalej len ROEP“) boli nesprávne identifikované sporné pozemkovoknižné parcely, v dôsledku čoho bol v katastri nehnuteľností nesprávne vyznačený vlastnícky vzťah k dotknutým parcelám.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 9. septembra 2009 sp. zn. 17 Co 133/2009 uvedený rozsudok zrušil s poukazom na to, že súd prvého stupňa nezistil dostatočným spôsobom rozhodujúce skutkové okolnosti, medziiným aj preto, že nevykonal ohliadku sporných nehnuteľností. Poznamenal, že v konaní o určenie vlastníctva musí súd skúmať vlastnícke vzťahy k predmetu sporu až ku dňu svojho rozhodovania. Pokiaľ v prospech vlastníctva niektorého z účastníkov nasvedčujú staršie listiny, neznamená to, že neskoršími právnymi skutočnosťami nemohol byť pôvodný stav dotknutý a nemohlo dôjsť k zmene pôvodných vlastníckych vzťahov. Súd prvého stupňa v danom prípade nepostupoval správne, lebo sa obmedzil len na zistenie, že novovzniknuté parcely boli vytvorené z pôvodných pozemkovoknižných parciel a pri ich identifikácii v rámci ROEP boli nesprávne zapísané v prospech žalovanej strany. I keď uvedené zistenie zodpovedá skutočnosti, nerieši otázku podstatnú pre toto konanie – kto je v súčasnosti vlastníkom sporných častí pozemkov. Rozhodnutím súdu prvého stupňa v dôsledku týchto nesprávností došlo k tomu, že nie je zohľadnený ani dlhodobý nastolený užívateľský stav, ktorý účastníci rešpektovali.

Po doplnení dokazovania spôsobom uloženým v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu Okresný súd Zvolen rozsudkom zo 4. mája 2010 č.k. 17 C 194/2005-315 žalobu zamietol s odôvodnením, že určenie, ktorého sa žalobca v konaní domáhal, by nerešpektovalo dlhodobé užívateľské vzťahy účastníkov konania, a to ani pokiaľ ide o tie časti nehnuteľností, ktoré nie sú medzi účastníkmi sporné. Požadované určenie by nevyriešilo spor účastníkov, naopak, viedlo by k možnosti ďalších súdnych sporov. Rozhodnutie o náhrade trov konania odložil súd na dobu po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 25. mája 2011 sp. zn. 17 Co 165/2010 napadnutý rozsudok zmenil, pričom určil, že žalobca je vlastníkom a podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území H., ktoré sa nachádzajú v Obci S. a boli vytvorené geometrickým plánom Ing. M. Č. č. X. overeným Správou katastra Zvolen 27. júna 2005 pod č. X. a sú označené nasledovne: a/ C-KN parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 1/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. v celosti, , b/ C-KN parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 2/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. v celosti, c/ C-KN parcela č. X. – zastavané plochy (dvor) vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 8/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností

na liste vlastníctva č. X. v celosti, d/ C-KN parcela č. X. – zastavané plochy (spoločný dvor) vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 7/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. v podiele 1/2, e/ C-KN parcela č. X. – záhrady vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 13/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. v podiele 1/2, f/ C-KN parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 11/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. v podiele 1/2. Odvolací súd zároveň zamietol žalobu o určenie spoluvlastníckeho práva v 1/2 k C-KN parcele č. X. – záhrady vo výmere X. m², ktorá bola vytvorená dielom 5/ vo výmere X. m² z E-KN parcely č. X. zapísanej v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X..

V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že žalobca preukázal svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.) a vo veci je aktívne legitimovaný; žalovaná je pasívne vecne legitimovaná. Zhrnul, že žalobca sa v konaní domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom parciel zodpovedajúcich pozemkovoknižnej parcele č. X. (titulom dedenia po otcovi), ďalej výlučným vlastníkom tej časti pozemkovoknižnej parcely č. X., na ktorej stojí rodinný dom súpisného č. X. (titulom reálnej deľby pôvodných podielových spoluvlastníkov spred roku 1950 a dedenia po otcovi) a podielovým spoluvlastníkom 1/2 tej časti pozemkovoknižnej parcely č. X., ktorá zodpovedá spoločnému dvoru a záhradám okolo spoločného dvora (titulom dedenia po otcovi). Žalovaná sa bránila tým, že pôvodné pozemkovoknižné parcely boli predmetom dohody pôvodných podielových spoluvlastníkov, ktorá mala právne dôsledky nielen čo do užívania, ale aj vlastníctva rozdelených častí. Obaja účastníci zhodne potvrdili, že časť pozemkovoknižnej parcely č. X. bola v minulosti rozdelená tak, že časti pozemkov pod rodinnými domami nadobudli vlastníci rodinných domov; časť parcely č. X., ktorá zodpovedá novovytvorenej parcele č. X. užívala výlučne len rodina žalovanej. Ostatné časti pozemkovoknižnej parcely č. X. boli užívané spoločne bez reálneho vyčlenenia určitých častí. Znaleckým dokazovaním vykonaným súdom ustanoveným znalcom JUDr. P. K., ktorý potvrdil závery prijaté znalcom Ing. M. Č., bolo preukázané, že v procese tvorby ROEP bola pôvodná pozemkovoknižná parcela X. nesprávne identifikovaná. Táto pozemkovoknižná parcela bola podľa zápisu B3 v pozemkovoknižnej vložke č. X. v katastrálnom území H. vo výlučnom vlastníctve právneho predchodcu žalobcu na podklade kúpnej zmluvy z 19. januára 1943. Žalovaná v konaní nepreukázala, že by ona alebo jej právni predchodcovia nadobudli k tejto pozemkovoknižnej parcele vlastnícke právo. Geometrickým plánom Ing. M. Č. boli z pôvodných parciel E-KN č. X. a E-KN č. X. nanovo vytvorené viaceré parcely, ktoré sú na liste vlastníctva č. X. vedené na žalovanú. Pokiaľ ide

o novovytvorené parcely č. X. a č. X., ktoré sa čiastočne kryjú s pozemkovoknižnou parcelou č. X., odvolací sú poukázal na to, že podľa ústnej dohody (existenciu a obsah ktorej účastníci nespochybňovali) sa právni predchodcovia žalobcu a žalovanej ako podieloví spoluvlastníci tejto pozemkovoknižnej parcely dohodli na jej reálnej deľbe tak, že pozemok pod domom súpisného č. X. prípadne právnym predchodcom žalobcu a pozemok pod domom súpisného č. X. prípadne právnym predchodcom žalovanej. Vlastnícke právo k parcelám č. X. a č. X. nadobudol žalobca právnym titulom vydržania podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka so započítaním doby držby tejto parcely jeho právnym predchodcom P. B.. K časti pozemkovoknižnej parcely č. X. (spoločný dvor) vymedzenej v geometrickom pláne Ing. M. Č. ako parcela č. X., X., X. odvolací súd uviedol, že právni predchodcovia účastníkov ešte aj v roku 1961 a aj v roku 1981 sa správali ako jej podieloví spoluvlastníci; dôkazom o nezrušení ich podielového spoluvlastníctva je aj kúpna zmluva spísaná vo forme notárskej zápisnice registrovanej Štátnym notárstvom Zvolen pod R I 273/1981. Ak teda v dôsledku nesprávne vyhotoveného ROEP v roku 1998 nebol právny predchodca žalobcu zapísaný ako podielový spoluvlastník E-KN parcely č. X., hoci bol podielovým spoluvlastníkom pozemkovoknižnej parcely X., z ktorej bola E-KN parcela č. X. vytvorená, bolo potrebné určiť, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemkov vymedzených novovytvoreným parcelami č. X., č. X. a č. X. v podiele 1/2. Titulom nadobudnutia spoluvlastníckeho práva žalobcu k týmto nehnuteľnostiam je vydržanie so započítaním vydržacej doby jeho právnym predchodcom v zmysle § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Rozsah spoluvlastníckeho podielu k parcelám č. X., X. a X. ustálil odvolací súd podielom 1/2, i keď spoločný dvor podľa zápisu v pozemkovoknižnej vložke č. X. prináležal aj k pozemkovoknižnej parcele č. X. vo výlučnom vlastníctve právnych predchodcov žalovanej. Odvolací súd pri tom vzal na zreteľ, že podiely spoluvlastníkov k spoločnému dvoru, ktorý mal slúžiť spoločným potrebám vlastníkov domov, neboli v pozemkovej knihe určené. Spoločný dvor slúži tomuto účelu dodnes. Aj v prípade spoločného dvora odvolací súd konštatoval, že právnym titulom je vydržanie (§ 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka) so započítaním držby právneho predchodcu žalobcu (§ 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka). V časti o určenie spoluvlastníckeho práva žalobcu k novovytvorenej parcele č. X. v podiele 1/2 odvolací súd žalobu zamietol s odôvodnením, že vlastnícke právo k nej nadobudla žalovaná, a to tiež právnym titulom vydržania so započítaním doby držby uvedenej parcely jej právnym predchodcom podľa § 134 ods.1 a 3 Občianskeho zákonníka.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním s tým, že je prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p. a opodstatnené preto, lebo smeruje proti rozhodnutiu spočívajúcemu na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa jej názoru odvolací súd predovšetkým nesprávne posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Tak Ing. M. Č., ako aj Ing. P. K. pri ohliadke nehnuteľností uviedli, že nezisťovali užívacieho stavu k predmetu sporu, lebo to nebolo ich úlohou. Z ohliadky vyplynulo, že pokiaľ by súd žalobe vyhovel, neboli by rešpektované dlhodobé užívacie vzťahy účastníkov konania, a to ani v tých častiach, ktoré nie sú medzi nimi sporné. Skutočnosť, že pozemkovoknižné nehnuteľnosti, z ktorých boli vytvorené nové parcely, boli prípadne zapísané v prospech právneho predchodcu žalobcu a neskôr v dôsledku nesprávnej identifikácie zapísané na žalovanú, ešte sama o sebe nepostačuje na preukázanie dôvodnosti žalobcovej žaloby. Postup, ktorý zvolil žalobca akýmsi prepočtom plôch a spôsobu priebehu hraníc bývalých pozemkovoknižných parciel, nemôže tvoriť základ pre určenie vlastníckych práv účastníkov konania.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Podľa jeho názoru v konaní náležite preukázal svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žalovaná ničím nedoložila svoje tvrdenia o zmenách vo vlastníckych vzťahoch bez ich premietnutia do pozemkovej knihy a v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. Pokiaľ namietala, že sa malo prihliadať na užívacie vzťahy, žalobca pripomenul, že úlohou geodeta a súdneho znalca nebolo tieto vzťahy zisťovať, ale odhaliť chyby, ku ktorým došlo v procese tvorby ROEP a poukázať na možnosti ich nápravy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či na základe dovolania možno napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu podrobiť dovolaciemu prieskumu.

1. V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

2. V uvedených ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku je vyjadrená objektívna stránka prípustnosti dovolania. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Na rozdiel od toho sa subjektívna stránka prípustnosti dovolania viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie; takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol dovolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery (viď tiež R 50/1999). Záver o tom, že podané dovolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania (pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ nie je z určitého dôvodu subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v § X. až § 239 O.s.p.).

Pokiaľ ide o dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá (t.j. čo do určenia žalobcovho podielového spoluvlastníctva k C-KN parcele č. X.), dovolací súd vychádzal z toho, že žalovaná nemôže byť týmto výrokom negatívne dotknutá (proti nej smerujúca žaloba bola v tejto časti zamietnutá) a že teda v uvedenom rozsahu je dovolanie podané tým, kto na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku nie je subjektívne oprávnený. Dovolací súd k tomu iba ako poznámku dodáva, že jej dovolanie proti výroku zamietajúcej žalobe je navyše aj objektívne neprípustné, lebo

čo do určenia spoluvlastníctva k tejto parcele prvostupňový aj odvolací súd rozhodli rovnako (oba súdy žalobu čo do určenia spoluvlastníckych práv k tejto parcele zamietli, takže tu nejde o zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci výrok, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p.).

Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej v časti, ktorá smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu zamietajúceho žalobu v časti týkajúcej sa určenia spoluvlastníctva k parcele C-KN č. X.. S prihliadnutím na (procesný) dôvod, ktorý viedol k odmietnutiu dovolania v tejto časti, sa dovolací súd nezaoberal vecnou správnosťou výroku rozsudku odvolacieho súdu napadnutého touto časťou dovolania.

3. Na rozdiel od vyššie uvedeného je zvyšná časť dovolania žalovanej nielen subjektívne, ale v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. aj objektívne prípustná. V tejto časti ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu tak po formálnej, ako aj po materiálnej stránke.

V súlade s Občianskym súdnym poriadkom možno dovolanie odôvodniť len niektorým z tzv. dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia možno dovolanie odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 veta prvá O.s.p. vyplýva, že dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý (procesne prípustným dovolaním). Z druhej vety tohto ustanovenia vyplýva pre dovolací súd povinnosť prihliadnúť na vady konania uvedené v § 237 O.s.p. a iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to aj vtedy, keď neboli uplatnené v dovolaní.

4. O procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaná v dovolaní nenamietala existenciu niektorej z procesných väd konania uvedených v § 237 O.s.p. a žiadna z nich v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

5. Inou vadou je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Pokiaľ je dovolanie procesne prípustné, je vada tejto povahy dôvodom, pre ktorý dovolací súd zruší rozsudok odvolacieho súdu.

Žalovaná v dovolaní netvrdila, že v konaní došlo k tzv. inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a vada tejto povahy v konaní pred dovolacím súdom ani nevyšla najavo.

6. Z dovolania vyplýva názor žalovanej, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

6.1. Žalovaná v dovolaní namieta, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení jeho vlastníctva k nehnuteľnostiam (§ 80 písm. c/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý žaloba na určenie práva nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu takejto žaloby (vid' rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 91/2006), skúmal dovolací súd prednostne opodstatnenosť tejto námietky žalovanej.

V zmysle § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania.

Súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Tento právny záver zaujal najvyšší súd napríklad v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 56/2003 publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 48/2004, v ktorom uviedol, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva.

Odvolací súd v prejednávanvej veci dospel k záveru, že na požadovanom určení, a to v celom rozsahu, je naliehavý právny záujem, lebo žalobca, tvrdiac, že je (spolu)vlastníkom sporných pozemkov, popiera (spolu)vlastnícke práva žalovanej a žiada určiť, že tieto práva patria jemu.

Dovolací súd sa s týmto právnym záverom odvolacieho súdu stotožňuje iba sčasti.

6.2. Žalobca v žalobe podanej v roku 2005 uviedol, že v roku 1998 sa v katastrálnom území H. vyhotovoval ROEP, v rámci ktorého pozemkovoknižné parcely č. X., X. a X. boli identifikované ako E-KN parcely č. X., X., pričom ale – v dôsledku ich chybnjej identifikácie vyhotoviteľom ROEP – sa nesprávne zaevidoval vlastnícky vzťah k niektorým z nich v prospech právneho predchodcu žalovanej. V priebehu konania žalobca svoju argumentáciu

spresnil na odvolacom pojednávaní uskutočnenom 9. septembra 2009. Pri konkretizácii toho, čo je podľa jeho názoru sporné (v čom spočíva spor medzi ním a žalovanou) a čo žiada určiť, uviedol, že sa domáha určenia vlastníckeho práva iba k tým parcelám označeným v geometrickom pláne vyhotovenom Ing. M. Č., ktoré boli vytvorené z pozemkovoknižnej parcely č. X., resp. „nie je spor a ani sa nedomáha určenia vlastníckeho práva k pozemkovoknižnej parcele č. X.“. Dodal tiež, že z parcely č. X. „jeho rodina nevlastnila žiadny podiel“ (viď č.l. 263 a 264 spisu). Na tejto konkretizácii nezmenil nič ani v rámci ohliadky nehnuteľností 12. marca 2010 (viď č.l. 284 spisu), ani na pojednávaní 4. mája 2010 (č.l. 309 spisu).

6.3. V zmysle listinného dôkazu – „znaleckého posudku č. X.“ Ing. M. Č. z 25. júla 2004 boli z pozemkovoknižnej parcely č. X. vytvorené

- a) diel č. 1 (t.j. C-KN parcela č. X.) – k tomu viď 6.4.,
- b) diel č. 3 (t.j. C-KN parcela č. X.) – k tomu viď 6.5.,
- c) diel č. 5 (t.j. parcela č. X.) – k tomu viď 6.6.,
- d) diel č. 11 (t.j. C-KN parcela č. X.) – k tomu viď 6.7.

6.4. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k názoru, že pokiaľ ide o diel č. 1, súdmi zistené skutkové okolnosti dávali odvolaciemu súdu dostatok podkladov pre právny záver, že táto časť sporných pozemkov je vo výlučnom vlastníctve žalobcu, a to vzhľadom na reálnu deľbu na základe dohody niekdajších podielových spoluvlastníkov podľa Uhorského obyčajového práva platného do 31. decembra 1950 (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR č. 911/1932 Úr. sb.) a vydržanie v prospech žalobcu so započítaním držby jeho právnych predchodcov.

6.5. Treba poznamenať, že žalobca v konaní nežiadal určiť, že je (spolu)vlastníkom časti nehnuteľnosti označenej ako diel č. 3 (pozemok, na ktorom stojí dom žalovanej), preto sa výroková časť rozsudku odvolacieho súdu ani netýkala tejto časti nehnuteľnosti.

6.6. K časti sporných nehnuteľností, ktorá bola označená ako diel č. 5, bola žaloba o určenie (spolu)vlastníckych práv žalobcu zamietnutá tak prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom; správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu o tom nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť dovolaciemu prieskumu (viď vyššie bod 2. odôvodnenia tohto rozhodnutia dovolacieho súdu).

6.7. Diel č. 11 (t.j. C-KN parcela č. X.) je podľa posudku Ing. M. Č. vytvorená výlučne z pozemkovoknižnej parcely č. X.. Podľa tohto posudku sa na časti dielu č. 11, ale aj dielov č. 7 a 9 (t.j. parciel č. X. a č. X.) nachádza hospodárska budova, ktorá bola podľa tvrdenia žalovanej strany predneseného na ohliadke nehnuteľností (viď čl. 286 spisu) v minulosti postavená a užívaná výlučne právnymi predchodcami žalovanej.

Možno dôvodne predpokladať, že ak pozemok pod touto stavbou bude sčasti v podielovom spoluvlastníctve žalobcu a žalovanej (C-KN parcely č. X. a č. X.) a sčasti vo vlastníctve žalovanej (C-KN parcele č. X.), je len otázkou času, kedy spornosť vlastníckych práv účastníkov tohto konania povedie k začatiu iného občianskeho súdneho konania (napríklad konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva). Vzhľadom na reálnosť tohto predpokladu sa javí, že otázka určenia spoluvlastníckych práv žalobcu k C-KN parcele č. X. nepovedie k celkovému a konečnému usporiadaniu vzťahov k dotknutým nehnuteľnostiam a že má iba predbežný charakter pre iné konanie.

Dovolací súd pripomína, že naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.) sa viaže na konkrétny určovací petit; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení jeho spoluvlastníctva k C-KN parcele č. X., nemá oporu v doterajších skutkových zisteniach.

6.8. Diel č. 2 (t.j. parcela č. X.) a diel č. 8 (t.j. parcela č. X.) boli vytvorené z pozemkovoknižnej parcely č. X., ku ktorým ale žalobca – v zmysle jeho spresňujúceho vyjadrenia (čl. 264 spisu) nežiadal určiť spoluvlastníctvo.

Záver odvolacieho súdu, že žalobca má naliehavý právny záujem aj pokiaľ ide o toto určenie, preto dovolací súd nepovažuje za správny. Treba dodať, že ak je hranica niektorého pozemku nejasná, avšak nedošlo k porušeniu vlastníckeho práva, možno tento stav odstrániť opravou chyby v katastrálnom operáte uskutočnenou v zmysle § 59 ods. 1 písm. b/ zákona

č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon). Len ak je hranica pozemku sporná, ide o vlastnícky spor, o ktorom rozhoduje súd.

6.9. V zmysle listinného dôkazu – „znaleckého posudku č. X.“ Ing. M. Č. z 25. júla 2004 boli diely č. 4, 7 a 13 – spoločný dvor – vytvorené z pôvodných pozemkovknížnych parcel č. X. a X..

Odvolačný súd neurčil (spolu)vlastníctvo k dielu č. 4.

Určenie spoluvlastníctva žalobcu k dielu č. 7 (t.j. C-KN parcele č. X.) a dielu č. 13 (t.j. C-KN parcele č. X.) v podiele 1/2 odôvodnil odvolací súd tým, že k tejto časti sporných nehnuteľností sa ako k predmetu spoluvlastníctva správali niekdajší spoluvlastníci aj v roku 1961. Svedčí o tom žalobcom predložený zápis o riešení sporu medzi podielovými spoluvlastníkmi Okresným národným výborom vo Zvolene zo 7. februára 1961 (č.l. 2X.spisu). Odvolací súd v súvislosti s tým poukázal na to, že spoločný dvor bol v podielovom spoluvlastníctve od vchodu cez bránu v miestach, kde je v súčasnosti predzáhradka žalobcu, až po zadnú časť smerom k hrádzi a rieke Hron. Pri riešení tohto sporu sa podieloví spoluvlastníci dohodli, že prechod ku Hronu je spoločný a právny predchodca žalovanej nebude brániť rodine právneho predchodcu žalobcu, aby tento vchod používala. „Rozsah spoluvlastníckeho podielu k spoločnému dvoru (parcelám č. X., X. a X.) ustálil odvolací súd v pomere 1/2, i keď spoločný dvor podľa zápisu v pozemnoknižnej vložke č. X. prináležal aj k pozemnoknižnej parcele č. X. vo vlastníctve právnych predchodcov žalovanej v celosti, pretože podiely spoluvlastníkov k spoločnému dvoru v pozemkovej knihe neboli určené. Spoločný dvor nebol v pozemkovej knihe zapísaný pod zvláštnym parcelným číslom v samostatnej pozemnoknižnej vložke s vyznačením podielov ideálnych podielových spoluvlastníkov, ale v celosti vo vložke č. X. a vo vložke č. X. ako patriaci vlastníkom domovej nehnuteľnosti“. K tomu odvolací súd dodal, že titulom nadobudnutia žalobcovho podielového spoluvlastníctva v podiele 1/2 k tejto časti je vydržanie podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka dňom právoplatnosti osvedčenia o dedičstve po otcovi žalobcu so započítaním jeho držby podľa ustanovenia § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom podiely spoluvlastníkov k spoločnému dvoru boli určené v súlade s § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Správnosť takéhoto konštatovania odvolacieho súdu (predovšetkým čo do jednej z podmienok vydržania v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka – dobromyseľnosti držby) ale spochybnil samotný žalobca, ktorý na už spomenutom odvolacom pojednávaní (č.l. 263 a 264 spisu) uznal, že „z parcely č. X. jeho rodina nevlastnila žiadny podiel“. Pokiaľ v súvislosti s tým uviedol, že „časť parcely č. X. tvorila aj spoločný dvor“, treba toto jeho vyjadrenie podľa všetkého interpretovať tak, že sa netýkalo (spolu)vlastníckeho stavu, ale iba užívacieho stavu – tak, ako to, napokon, vyplýva aj z vyššie citovaného zápisu o riešení sporu medzi podielovými spoluvlastníkmi Okresným národným výborom vo Zvolene zo 7. februára 1961 (č.l. 265 spisu). Pri úplne jednoznačnom konštatovaní žalobcu o tom, že jeho rodina nevlastnila žiadny podiel parcely č. X., nemôžu byť pochybnosti o tom, že výsledkom riešenia sporu v roku 1961 bolo dohodnutie (iba) istého užívacieho stavu, ktorý nemal žiadny dopad na dovtedajšie ani následné vlastnícke pomery.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu preto odvolací súd v tejto časti založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom závere.

7. Z dôvodov vyššie uvedených v bode 2. najvyšší súd dovolanie odmietol v časti, v ktorej bol tento opravný prostriedok žalovanej podaný osobou, ktorá nie je subjektívne oprávnená napadnúť rozsudok odvolacieho súdu (podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Najvyšší súd z dôvodu uvedeného v bode 6.4. dovolanie žalovanej zamietol v časti smerujúcej proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený tak, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti označenej ako C-KN parcela č. X..

Z dôvodov uvedených v bodoch 6.7. až 6.9. najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu vo zvyšných častiach zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

8. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková